

Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei

Distrib.: generală
7 martie 2016

Originalul: limba engleză
Tradus și revizuit de IER
(<http://ier.gov.ro/>)

Comitetul pentru eliminarea discriminării față de femei

Recomandarea generală nr. 34 (2016) privind drepturile femeilor din mediul rural

Cuprins

	<i>Pagina</i>
I. Introducere.....	2
II. Istoric	2
III. Obligații fundamentale ale statelor părți de a respecta, proteja și realiza drepturile femeilor din mediul rural	3
A. Aplicarea articolelor 1 și 2	3
B. Articolul 14 alineatul 1.....	6
C. Articolul 14 alineatul 1, coroborat cu articolul 3, articolul 4 alineatul 1, articolul 5 litera a), articolul 6, articolul 9, articolul 15 și articolul 16.....	7
IV. Obligații ale statului cu privire la dimensiuni specifice ale drepturilor femeilor din mediul rural	10
A. Dreptul de a participa și de a beneficia de pe urma dezvoltării rurale [articolul 14 alineatul 2 litera a)]	10
B. Servicii de sănătate publică [articolul 14 alineatul 2 litera b), coroborat cu articolul 12] ..	10
C. Viața economică și socială [articolul 14 alineatul 2 litera c), coroborat cu articolul 11 alineatul 1 litera e), și alineatul 2 litera b) și articolul 13 litera a)]	12
D. Educație [articolul 14 alineatul 2 litera d), coroborat cu articolul 10 litera a)]	12
E. Muncă [articolul 14 alineatul 2 litera e), coroborat cu articolul 11]	14
F. Viață politică și publică [articolul 14 alineatul 2 litera a) și alineatul 2 litera f), coroborat cu articolul 7]	16
G. Terenuri și resurse naturale [articolul 14 alineatul 2 litera g), coroborat cu articolul 13] ...	17
H. Condiții de viață convenabile [articolul 14 alineatul 2 litera h)]	22
I. Femeile din mediul rural din țările dezvoltate	23
V. Date privind situația femeilor din mediul rural	24

VI. Rezerve și declarații	25
VII. Diseminare și raportare	25

I. Introducere

1. Comitetul pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor recunoaște contribuțiile vitale ale femeilor din mediul rural și necesitatea de a îmbunătăți de urgență recunoașterea și protecția drepturilor acestora. Prin observațiile finale și recomandările generale anterioare, Comitetul a identificat diversele modalități prin care femeile din mediul rural continuă să se confrunte cu discriminarea. În prezenta recomandare generală, Comitetul clarifică obligațiile statelor părți de a asigura drepturile femeilor din mediul rural, cu accent pe articolul 14 din Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, care recunoaște situația unică a femeilor din mediul rural și evidențiază obligațiile specifice ale statelor părți în ceea ce privește recunoașterea, promovarea și protejarea drepturilor acestora.

2. Articolul 14 este singura prevedere dintr-un tratat internațional privind drepturile omului care se referă în mod specific la femeile din mediul rural. Cu toate acestea, toate drepturile consacrate de Convenție se aplică femeilor din mediul rural, iar articolul 14 trebuie interpretat în contextul Convenției în ansamblul său. Atunci când raportează, statele părți trebuie să abordeze toate articolele care au legătură cu exercitarea drepturilor de către femeile și fetele din mediul rural. În consecință, prezenta recomandare generală examinează legăturile dintre articolul 14 și alte dispoziții ale Convenției. Întrucât un mare număr din obiectivele de dezvoltare durabilă abordează situația femeilor din mediul rural și oferă o șansă importantă de a prezenta atât indicatorii de proces, cât și pe cei de rezultat, intenția specifică a prezentei recomandări generale este de a oferi orientări statelor părți cu privire la punerea în aplicare a obligațiilor lor față de femeile din mediul rural. Deși recomandarea generală nr. 34 se concentrează asupra femeilor din mediul rural din țările în curs de dezvoltare, unele componente ale acesteia se referă, de asemenea, la situația femeilor din mediul rural din țările dezvoltate. Este recunoscut faptul că femeile din mediul rural, chiar și în țările dezvoltate, suferă din cauza discriminării și a provocărilor în diverse domenii, inclusiv în ceea ce privește autonomia economică, participarea la viața politică și publică, accesul la servicii și exploatarea prin muncă a femeilor migrante din mediul rural.

II. Istoric

3. În prezent, femeile din mediul rural reprezintă un sfert din populația lumii. Acestea joacă un rol crucial în menținerea și îmbunătățirea mijloacelor de existență în mediul rural și consolidarea comunităților rurale. În ultimii ani, Comitetul a dezvoltat un corpus de jurisprudență semnificativ în ceea ce privește drepturile femeilor din mediul rural și provocările cu care se confruntă acestea, în special prin observațiile finale. Numeroase conferințe ale Organizației Națiunilor Unite au recunoscut rolul femeilor din mediul rural în agricultură, dezvoltarea rurală, alimentație și nutriție și reducerea sărăciei.¹ Prin urmare, este necesar să se acorde o atenție specială și mai mare femeilor din mediul rural, astfel cum confirmă obiectivele de dezvoltare durabilă.

---

¹15 octombrie a fost desemnată Ziua internațională a femeilor din mediul rural. Tema prioritară a celei de-a 56-a sesiuni a Comisiei pentru statutul femeilor a fost, de asemenea, autonomia femeilor din mediul rural și rolul acestora în eradicarea sărăciei și foametei, dezvoltarea și actualele provocări.

4. Comitetul recunoaște că femeile din mediul rural continuă să se confrunte cu bariere sistematice și persistente în calea exercitării depline a drepturilor omului și că, în multe cazuri, condițiile s-au deteriorat. În multe state, drepturile și nevoile femeilor din mediul rural rămân insuficient abordate sau ignorate de legile, politicile naționale și locale, bugetele și strategiile de investiții la toate nivelurile. Chiar și atunci când există, legile și politicile care iau în considerare situația femeilor din mediul rural și prevăd măsuri speciale de soluționare a acestora adeseori nu sunt implementate.

5. La nivel global și cu puține excepții, asupra fiecărui indicator de gen și dezvoltare pentru care sunt disponibile date, femeile din mediul rural sunt într-o situație mai dificilă față de bărbații din mediul rural și față de femeile și bărbații din mediul urban,² iar femeile din mediul rural sunt supuse în mod disproporționat la sărăcie și marginalizare. Acestea se confruntă cu discriminări sistematice în ceea ce privește accesul la terenuri și resurse naturale. Acestea poartă sarcina cea mai grea a muncii neplătite din cauza rolurilor de gen stereotipe, a inegalității în cadrul gospodăriei și a lipsei infrastructurii și serviciilor, inclusiv în ceea ce privește producția de alimente și munca domestică. Chiar și când sunt angajate oficial, sunt mai adesea implicate în activități nesigure, periculoase, prost plătite și nu beneficiază de protecție socială. Este mai puțin probabil să fie educate și riscă mai mult să fie traficate și forțate să muncească, precum și să se căsătorească timpuriu și/sau forțat și să fie supuse la alte practici dăunătoare (a se vedea [CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18](#)). Este mai probabil să se îmbolnăvească, să sufere de malnutriție sau să moară din cauza unor cauze prevenibile și, în special, să fie dezavantajate în ceea ce privește accesul la asistența medicală.

6. De asemenea, este mai probabil ca femeile din mediul rural să fie excluse de la pozițiile de conducere și decizionale la toate nivelurile. Acestea sunt afectate în mod disproporționat de violența de gen și de lipsa accesului la justiție și la modalități de reparare eficiente. În mod evident, importanța autonomizării, autodeterminării și poziției femeilor din mediul rural în procesul decizional și de guvernare nu trebuie ignorată. Atunci când este ignorată, statele își pun în pericol propriul progres.

III. Obligații fundamentale ale statelor părți de a respecta, proteja și realiza drepturile femeilor din mediul rural

A. Aplicarea articolelor 1 și 2

7. Definiția discriminării inclusă în articolul 1 din Convenție se aplică tuturor femeilor și privește toate formele de discriminare, ceea ce face ca aplicarea sa în cazul femeilor din mediul rural să fie evidentă. Articolul 2 prevede că statele părți condamnă discriminarea femeilor sub toate formele sale și este legat în mod inextricabil de toate celelalte dispoziții materiale ale Convenției, inclusiv articolul 14. Pentru a respecta articolul 2 în ceea ce privește femeile din mediul rural, statele părți trebuie să se abțină de la a săvârși sau omite fapte prin care să le discrimineze.

8. Cadrele juridice discriminatorii sau altfel inadecvate, sistemele juridice complexe, condițiile conflictuale și post conflictuale, lipsa informațiilor și

²A se vedea *Ziua mondială a femeilor 2010: tendințe și statistici* (publicație a Organizației Națiunilor Unite, nr. de vânzare E.10. XVII.11). Disponibil la unstats.un.org/unsd.

constrângerile socioculturale se pot combina pentru ca justiția să devină inaccesibilă femeilor din mediul rural. Factorii care contribuie la stereotipurile și practicile discriminatorii, în special în mediul rural, includ existența paralelă a unor legi și autorități statutare, cutumiare și religioase care adeseori se suprapun și se contrazic. Multe femei și fete din mediul rural trăiesc în comunități în care mecanismele de justiție informală sunt utilizate pentru a soluționa disputele. Deși justiția informală le poate fi mai accesibilă, normele și mecanismele care nu sunt în conformitate cu Convenția trebuie aliniate la aceasta și la Recomandarea generală nr. 33 (2015) privind accesul femeilor la justiție.

9. Statele părți trebuie să se asigure că cadrele juridice nu sunt discriminatorii și să garanteze accesul la justiție al femeilor din mediul rural, în conformitate cu Recomandarea generală nr. 33, inclusiv prin:

(a) realizarea unei analize de impact de gen a legislației în vigoare pentru a evalua efectul acesteia asupra femeilor din mediul rural;

(b) adoptarea unei legislații pentru a reglementa relația dintre diferitele mecanisme din cadrul sistemelor juridice pluraliste pentru a reduce conflictele de drept și pentru a garanta că femeile din mediul rural își pot revendica drepturile;

(c) creșterea nivelului de conștientizare și de cunoștințe juridice al femeilor din mediul rural, oferindu-le informații cu privire la drepturile lor juridice și existența unor sisteme juridice pluraliste (dacă este cazul);

(d) asigurarea accesului gratuit sau la costuri accesibile la servicii juridice și asistență juridică;

(e) promovarea autonomiei juridice a femeilor din mediul rural, inclusiv prin proceduri judiciare și cvasi-judiciare adaptate la gen;

(f) eliminarea obstacolelor din calea accesului femeilor din mediul rural la justiție garantând că le pot fi puse la dispoziție mecanisme de justiție formale și informale și alternative de soluționare a litigiilor;

(g) asigurarea accesului fizic la instanțe și alte mecanisme de justiție, de exemplu prin înființarea de instanțe mobile accesibile femeilor din mediul rural;

(h) asigurarea de formare juridică, avocaților, responsabililor privind aplicarea legii, asistenților juridici, liderilor tradiționali și altor autorități și oficiali din mediul rural cu privire la drepturile femeilor din mediul rural și la impactul negativ al discriminării față acestora.

10. Discriminarea femeilor din mediul rural nu poate fi înțeleasă pe deplin fără a lua în considerare rădăcinile macroeconomice ale inegalității de gen. Adeseori, statele nu recunosc rolul femeilor și fetelor din mediul rural în munca neplătită, contribuția acestora la produsul intern brut și, prin urmare, la dezvoltarea durabilă. Acordurile bilaterale și multilaterale privind comerțul, impozitarea și alte politici economice și fiscale pot avea un impact negativ semnificativ asupra vieții femeilor din mediul rural. Problemele de mediu, inclusiv schimbările climatice și dezastrelor naturale, provocate adesea de utilizarea nesustenabilă a resurselor naturale, precum și practicile defectuoase de gestionare a deșeurilor au, de asemenea, un impact negativ asupra bunăstării femeilor din mediul rural. Politicile, reformele și legile neutre la aspectele de gen pot menține și consolida inegalitățile existente legate de toate cele de mai sus.

11. Statele părți trebuie să se asigure că politicile macroeconomice, inclusiv politicile comerciale, fiscale și de investiții, precum și acordurile bilaterale și multilaterale, răspund nevoilor femeilor din mediul rural și consolidează capacitățile productive și de investiții ale femeilor mici producători. Acestea trebuie să abordeze impactul negativ și diferențiat al politicilor economice, inclusiv liberalizarea comerțului agricol și general, privatizarea și modificarea terenurilor, apei și resurselor naturale, asupra vieții femeilor din mediul rural și asupra realizării drepturilor acestora. În mod similar, partenerii de dezvoltare trebuie, de asemenea, să se asigure că politicile lor de asistență pentru dezvoltare se concentrează asupra nevoilor specifice ale femeilor din mediul rural.

12. Statele părți trebuie să abordeze amenințările specifice la adresa femeilor din mediul rural provocate de schimbările climatice, dezastrele naturale, degradarea terenurilor și a solului, poluarea apei, seceta, inundațiile, deșertificarea, pesticidele și substanțele agrochimice, industriile extractive, monoculturile, biopirateria și pierderea biodiversității, în special a agrobiodiversității. Trebuie să reducă și să atenueze aceste amenințări și să se asigure că femeile din mediul rural se bucură de un mediu sigur, curat și sănătos. Trebuie să abordeze în mod eficient impactul unor astfel de riscuri asupra femeilor din mediul rural în planificarea și punerea în aplicare a tuturor politicilor privind mediul, schimbările climatice, reducerea, pregătirea și gestionarea riscului de dezastre, și să asigure participarea deplină a femeilor din mediul rural la elaborarea, planificarea și punerea în aplicare a unor astfel de politici. Statele părți trebuie, de asemenea, să asigure protecția și securitatea femeilor și fetelor din mediul rural în toate fazele dezastrelor și ale altor crize, de la avertismentul timpuriu la sprijin, recuperare, reabilitare și reconstrucție.

13. Statele părți trebuie să reglementeze activitățile actorilor nestatali naționali aflați sub jurisdicția lor, inclusiv atunci când acționează extrateritorial. Recomandarea generală nr. 28 (2010) privind obligațiile de bază ale statelor părți în temeiul articolului 2 reafirmă cerința prevăzută în temeiul articolului 2 litera e) de a elimina discriminarea practică de orice actor public sau privat, care se extinde la actele corporațiilor naționale care operează extrateritorial. Statele părți trebuie să respecte obligațiile extrateritoriale față de femeile din mediul rural, ceea ce presupune, *inter alia*: să nu aducă atingere, direct sau indirect, exercitării drepturilor acestora; să adopte măsuri de reglementare care să împiedice orice actor aflat sub jurisdicția lor, inclusiv persoanele fizice, societățile și entitățile publice, să încalce sau să abuzeze de drepturile femeilor din mediul rural în afara teritoriului lor; și să se asigure că atât cooperarea internațională, cât și asistența pentru dezvoltare, fie ele bilaterale sau multilaterale, promovează drepturile femeilor din mediul rural în afara teritoriului lor. Femeile din mediul rural afectate trebuie să beneficieze de căi de atac adecvate și efective atunci când un stat parte și-a încălcat obligațiile extrateritoriale.

14. În conformitate cu recomandarea generală nr. 28, statele părți trebuie să recunoască faptul că femeile din mediul rural nu sunt un grup omogen și se confruntă adeseori cu discriminarea intersectorială. Multe femei indigene și cu descendență africană trăiesc în mediul rural și sunt supuse la discriminări bazate pe etnie, limbă și modul lor tradițional de viață. Femeile din mediul rural care aparțin altor minorități etnice sau minorităților religioase, precum și femeile capi de familie se pot confrunta, de asemenea, cu rate mai mari ale sărăciei și alte forme de excludere socială. Femeile

care lucrează în mediul rural, inclusiv țărăncile, păstorițele, migrantele, pescuitoarele și femeile care nu dețin teren, suferă, de asemenea, în mod disproporționat din cauza formelor de discriminare intersectată. Așa cum s-a recunoscut în Recomandarea generală nr. 18 (1991) privind femeile cu dizabilități, în condițiile în care femeile cu dizabilități se confruntă cu provocări unice în toate domeniile vieții, acesta este în special cazul celor care trăiesc în mediul rural. Discriminarea poate fi agravată în mediul rural prin lipsa accesului adecvat, *inter alia*, la apă, salubritate, electricitate, asistență medicală, îngrijirea copiilor și a persoanelor vârstnice, precum și la o educație favorabilă incluziunii și adecvată din punct de vedere cultural. Astfel cum s-a recunoscut în Recomandarea generală nr. 27 (2010) privind femeile în vârstă și protecția drepturilor lor umane, femeile în vârstă și văduvele pot, de asemenea, să sufere din cauza stigmatizării și izolării în mediul rural, ceea ce le expune unor riscuri mai mari de rele tratamente. În plus, femeile din mediul rural, inclusiv cele care sunt capi de familie, care trăiesc în zone afectate de conflicte, se confruntă cu probleme de securitate și cu noi obstacole în ceea ce privește exercitarea drepturilor lor.

15. Statele părți trebuie să elimine toate formele de discriminare față de grupurile dezavantajate și marginalizate de femei din mediul rural. De exemplu, statele părți trebuie să se asigure că grupurile dezavantajate și marginalizate de femei din mediul rural, inclusiv cele care aparțin minorităților indigene, cu descendență africană, etnice și religioase, capi de familie, țărăncile, păstorițele, pescăresele, femei care nu dețin terenuri, migrantele și femei din mediul rural afectate de conflicte, sunt protejate împotriva formelor de discriminare intersectată și au acces la educație, muncă, apă și salubritate și asistență medicală, printre altele. Statele părți trebuie să elaboreze politici și programe care să asigure egalitatea de drepturi a femeilor cu dizabilități din mediul rural, inclusiv prin asigurarea accesibilității infrastructurilor și serviciilor. În mod similar, statele părți trebuie să se asigure că femeile în vârstă din mediul rural au acces la servicii sociale și la protecție socială adecvată, precum și la resurse economice și autonomie pentru a trăi cu demnitate, inclusiv prin asigurarea accesului la servicii financiare și asistență socială.

B. Articolul 14 alineatul 1

16. În temeiul articolului 14 alineatul 1, statele părți sunt obligate să țină seama de problemele speciale cu care se confruntă femeile din mediul rural și de rolul semnificativ pe care îl joacă acestea în supraviețuirea economică a familiilor, inclusiv de munca acestora în sectoarele nemonetizate ale economiei. Dezvoltarea favorabilă incluziunii și durabilă trebuie să susțină drepturile femeilor din mediul rural, subliniind rolul acestora în calitate de actori-cheie și recunoscând pe deplin valoarea economică a muncii lor remunerate și neremunerate.

17. Statele părți trebuie să promoveze o dezvoltare economică favorabilă incluziunii și durabilă, care să permită femeilor din mediul rural să își exercite drepturile și:

(a) să recunoască contribuțiile lor cruciale la economiile locale și naționale și la producția de alimente, precum și la bunăstarea familiilor și comunităților acestora, inclusiv prin muncă de îngrijire neremunerată și muncă în fermele familiale, în conformitate cu Recomandarea generală nr. 17 (1991)

privind măsurarea și cuantificarea activităților casnice neremunerate ale femeilor și recunoașterea acestora în produsul național brut;

(b) să promoveze autonomia și să asigure independența economică și socială a acestora, în special prin crearea unor medii favorabile, în conformitate cu Recomandarea generală nr. 25 (2004) privind măsurile speciale temporare, inclusiv prin programe și politici destinate îmbunătățirii condițiilor economice ale femeilor din mediul rural;

(c) să se asigure că pot beneficia în mod efectiv și direct de programe economice și sociale prin implicarea acestora în elaborarea și dezvoltarea tuturor planurilor și strategiilor relevante, cum ar fi cele privind sănătatea, educația, munca și protecția socială.

C. Articolul 14 alineatul 1, coroborat cu articolul 3, articolul 4 alineatul 1, articolul 5 litera a), articolul 6, articolul 9, articolul 15 și articolul 16

18. Articolul 3 prevede că statele părți trebuie să ia toate măsurile corespunzătoare, în toate domeniile, inclusiv prin dispoziții legislative, pentru a asigura deplina dezvoltare și progresul femeilor.

19. **Statele părți trebuie să adopte legi, politici, reglementări, programe, proceduri administrative și structuri instituționale eficiente pentru a asigura dezvoltarea deplină și progresul femeilor din mediul rural, în scopul de a le garanta exercitarea și beneficiul drepturilor omului și libertăților fundamentale, pe baza egalității cu bărbații.**

20. Articolul 4 alineatul 1 prevede adoptarea de măsuri speciale temporare de către statele părți pentru a accelera egalitatea în fapt. Astfel de măsuri pot include redistribuirea rolurilor decizionale și a resurselor. Recomandarea generală nr. 25 subliniază faptul că, dacă este necesar, aceste măsuri trebuie să vizeze femeile supuse discriminării multiple, inclusiv femeile din mediul rural.

21. **Statele părți trebuie să elaboreze și să pună în aplicare măsuri speciale temporare pentru a accelera obținerea egalității în fapt pentru femeile din mediul rural în toate domeniile în care acestea sunt subreprezentate sau dezavantajate, inclusiv în viața politică și publică, educație, sănătate și muncă.**

22. Articolul 5 litera a) abordează eliminarea stereotipurilor și practicilor discriminatorii, care sunt adeseori mai răspândite în mediul rural. Femeile și fetele din mediul rural sunt adeseori dezavantajate de practicile dăunătoare (a se vedea [CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18](#), punctul 9), cum ar fi căsătoria timpurie și/sau forțată, poligamia și mutilarea genitală a femeilor, care pun în pericol sănătatea și bunăstarea acestora și le pot determina să migreze pentru a evita astfel de practici, expunându-le potențial altor riscuri. De asemenea, acestea sunt dezavantajate de practici precum moștenirea datoriei ancestrale, care perpetuează ciclurile de sărăcie, precum și de stereotipuri discriminatorii și practicile conexe care le împiedică să beneficieze de drepturile lor asupra terenurilor, apei și resurselor naturale, cum ar fi primogenitura masculină și deposedarea de proprietăți a văduvelor.

23. **În conformitate cu Recomandarea generală nr. 31 (2014) privind practicile dăunătoare, statele părți ar trebui să elimine practicile dăunătoare, inclusiv**

căsătoria timpurie și/sau forțată, mutilarea genitală a femeilor și moștenirea datoriei ancestrale, care afectează negativ sănătatea, bunăstarea și demnitatea femeilor și fetelor din mediul rural. Trebuie să elimine stereotipurile discriminatorii, inclusiv cele care compromit drepturile egale ale femeilor din mediul rural la terenuri, apă și alte resurse naturale. În acest sens, statele părți trebuie să adopte o serie de măsuri, inclusiv programe de informare și de sprijin, campanii de creștere a conștientizării și campanii media, în colaborare cu liderii tradiționali și cu societatea civilă, pentru a elimina practicile și stereotipurile dăunătoare.

24. În Recomandarea generală nr. 19 (1992) privind violența împotriva femeilor, se afirmă că femeile din mediul rural riscă să fie supuse la violențe din cauza atitudinilor tradiționale cu privire la rolul subordonat al femeilor care persistă în multe comunități rurale. Fetele din comunitățile rurale sunt expuse unui risc special de violențe, exploatare sexuală și hărțuire atunci când părăsesc comunitatea rurală pentru a căuta locuri de muncă în orașe. Femeile din mediul rural apărătoare ale drepturilor omului sunt adeseori amenințate cu violența atunci când lucrează, de exemplu, pentru a proteja victimele, pentru a transforma obiceiurile locale sau pentru a asigura drepturile la resursele naturale.

25. Statele părți trebuie să prevină și să elimine toate formele de violență împotriva femeilor și fetelor din mediul rural și, în conformitate cu recomandările generale nr. 19 și nr. 33:

(a) să sporească gradul de conștientizare al femeilor și bărbaților, fetelor și băieților din mediul rural, precum și al liderilor locali, religioși și ai comunității cu privire la drepturile femeilor și fetelor din mediul rural, în scopul eliminării atitudinilor și practicilor sociale discriminatorii, în special a celor care încurajează violența de gen;

(b) să ia măsuri efective menite să prevină, să investigheze, să urmărească penal și să sancționeze actele de violență împotriva femeilor și fetelor din mediul rural, inclusiv împotriva femeilor și fetelor din mediul rural, migrante, indiferent dacă acestea sunt săvârșite de actori statali, nestatali sau persoane private;

(c) să se asigure că victimele care trăiesc în mediul rural au acces efectiv la justiție, inclusiv la asistență judiciară, precum și la compensații și alte forme de reparații sau despăgubiri și că autoritățile de la toate nivelurile din mediul rural, inclusiv justiția, administratorii juridici și funcționarii publici, dispun de resursele necesare și voința politică pentru a răspunde violenței împotriva femeilor și fetelor din mediul rural și pentru a le proteja împotriva răzbunării atunci când raportează abuzuri;

(d) să se asigure că serviciile integrate pentru victime, inclusiv adăposturile de urgență și serviciile medicale complete, sunt accesibile femeilor și fetelor din mediul rural. Astfel de servicii trebuie să evite stigmatizarea și să protejeze viața privată și demnitatea victimelor;

(e) să pună în aplicare măsuri de prevenire și de abordare a amenințărilor și atacurilor împotriva apărătoarelor drepturilor omului din mediul rural, acordând o atenție specială celor implicate în chestiuni legate de teren și resurse naturale, sănătatea femeilor, inclusiv drepturile privind viața sexuală și

reproducerea, eliminarea cutumelor și practicilor discriminatorii și violența de gen.

26. Articolul 6 privind reprimarea traficului de femei și exploatarea prostituției are o relevanță specială pentru femeile și fetele din mediul rural, inclusiv pentru femeile și fetele indigene, care se confruntă cu riscuri specifice, pentru că locuiesc în zone îndepărtate. Dificultățile economice ale vieții rurale, alături de lipsa informațiilor privind traficul de persoane și modul de operare al traficantilor, le pot face deosebit de vulnerabile, în special în regiunile afectate de conflicte.

27. **Statele părți trebui să abordeze cauzele profunde ale traficului de femei asigurând autonomie economică femeilor din mediul rural și ridicând gradul de conștientizare al acestora în mediul rural cu privire la riscul de a fi atrase de traficanți și la modul în care operează traficanții. Statele părți trebuie să se asigure că legislația privind combaterea traficului de persoane abordează provocările sociale și economice cu care se confruntă femeile și fetele din mediul rural și să asigure o formare adaptată la gen în ceea ce privește măsurile de prevenție, protecția și asistența acordată victimelor de către justiție, poliție, poliția de frontieră, alți responsabili privind aplicarea legii și asistenții sociali, în special în mediul rural și comunitățile indigene.**

28. Articolul 9 prevede că statele părți vor acorda femeilor drepturi egale cu bărbații în ceea ce privește dobândirea, schimbarea sau păstrarea cetățeniei. Femeile din mediul rural și copiii acestora ar putea fi privați de drepturile lor dacă nu sunt recunoscuți ca cetățeni ai țărilor lor. Statutul acestora este deseori consecința unei reglementări discriminatorii prin care femeile nu își pot transfera naționalitatea copiilor și soților lor străini sau riscă să își piardă naționalitatea prin căsătoria cu un străin sau ca o consecință a divorțului. În plus, actele de identitate pot fi mai dificil de obținut în mediul rural, în special din cauza lipsei înregistrării nașterilor sau a certificatelor de căsătorie, divorț sau deces.

29. **În conformitate cu Recomandarea generală nr. 32 (2014) privind dimensiunea de gen în legătură cu statutul de refugiat, azilul, cetățenia și apatridia în cazul femeilor, statele părți trebuie să se asigure că femeile din mediul rural pot dobândi, schimba, păstra sau renunța la cetățenie sau o pot transfera copiilor și soților lor străini în aceleași condiții cu bărbații și că au cunoștință de drepturile lor în această privință. Statele părți trebuie, de asemenea, să ofere femeilor din mediul rural acces la acte de identificare personale (cum ar fi cărți de identitate, pașapoarte și numere de securitate socială) și să se asigure că procedurile de înregistrare civilă, inclusiv pentru naștere, căsătorie, divorț și deces, sunt accesibile în mediul rural.**

30. Articolul 15 prevede egalitatea femeii cu bărbatul în fața legii și o capacitate juridică identică în materie civilă, astfel încât, de exemplu, femeile din mediul rural să aibă aceeași capacitate juridică cu bărbații de a încheia contracte și de a administra proprietăți independente de soț sau orice tutore de sex masculin.

31. **Statele părți trebuie să se asigure că femeile din mediul rural sunt egale în fața legii și au aceeași capacitate juridică ca bărbații în materie civilă, inclusiv să încheie contracte și să administreze proprietăți independente de soțul sau orice tutore de sex masculin.**

32. Articolul 16 prevede egalitatea între femei în căsătorie și relațiile familiale, de care multe femei din mediul rural nu beneficiază din cauza normelor sociale,

practicilor și legilor discriminatorii, a sistemelor de justiție pluraliste, atunci când acestea există sau a lipsei de aplicare a legilor relevante. Fetele din comunitățile rurale sunt expuse unui risc special de căsătorie timpurie și/sau forțată și sarcină timpurie. Femeile din mediul rural sunt, de asemenea, afectate în mod disproporționat de poligamie, ceea ce subminează grav egalitatea în căsătorie și relațiile familiale.

33. Statele părți trebuie să armonizeze statutul personal și dreptul familiei cu articolul 16, în conformitate cu recomandările generale nr. 21 (1994) privind egalitatea în căsătorie și relațiile familiale și nr. 29 (2013) privind consecințele economice ale căsătoriei, relațiilor familiale și dizolvării acestora, să garanteze că femeile din mediul rural au drepturi egale în căsătorie, inclusiv dreptul la proprietate civilă în urma divorțului sau decesului soțului lor, precum și la pensie de întreținere sau alimentară, precum și să crească gradul de conștientizare a drepturilor femeilor din mediul rural în cadrul căsătoriei.

34. Statele părți trebuie să ia măsuri pentru prevenirea și interzicerea căsătoriei timpurii și/sau forțate pentru femeile și fetele din mediul rural, inclusiv prin reformarea și aplicarea legilor care interzic astfel de practici în mediul rural, prin campanii media, în special pentru creșterea gradului de conștientizare al bărbaților, prin furnizarea de programe de prevenție la nivel școlar, inclusiv prin cursuri complete de educație de sănătate sexuală și reproductivă adecvate vârstei, precum și prin furnizarea de servicii sociale și medicale pentru fetele din mediul rural căsătorite și fetele expuse riscului de căsătorie timpurie și/sau forțată. În plus, statele părți trebuie să descurajeze și să interzică practica poligamiei, care ar putea fi mai răspândită în mediul rural.

IV. Obligații ale statului cu privire la dimensiuni specifice ale drepturilor femeilor din mediul rural

A. Dreptul de a participa și de a beneficia de pe urma dezvoltării rurale [articolul 14 alineatul 2 litera a)]

35. Femeile din mediul rural trebuie considerate forțe motrice ale dezvoltării durabile. Fără a aduce atingere rolului vital al femeilor din mediul rural în agricultură și dezvoltarea rurală, politicile și inițiativele nu sunt adeseori adaptate la gen, iar femeile din mediul rural nu beneficiază adesea de cadre care să permită acest lucru. De asemenea, drepturile femeilor din mediul rural nu sunt adesea luate în considerare în eforturile de dezarmare, demobilizare și reintegrare în mediile conflictuale și post conflictuale.

36. Statele părți trebuie să instituie cadre instituționale, juridice și politice care să garanteze că dezvoltarea rurală, politicile agricole și în domeniul apei, inclusiv cele privind silvicultura, creșterea animalelor, pescuitul și acvacultura, sunt adaptate la gen și dispun de bugete adecvate. Statele părți trebuie să asigure:

(a) integrarea și integrarea perspectivei de gen în toate politicile, strategiile, planurile (inclusiv planurile operaționale) și programele agricole și de dezvoltare rurală, permițând femeilor din mediul rural să acționeze și să fie vizibile ca părți interesate, factori de decizie și beneficiari, în conformitate cu Orientările voluntare privind guvernarea responsabilă a proprietății funciare, a

pescuitului și a pădurilor în contextul securității alimentare naționale, cu Orientările voluntare privind asigurarea sustenabilității pescuitului la scară mică în contextul securității alimentare și al eradicării sărăciei, Recomandarea generală nr. 23 (1997) viața politică și publică și obiectivele de dezvoltare durabilă. Statele părți trebuie să se asigure că politicile, strategiile, planurile și programele respective dispun de o monitorizare bazată pe probe și de cadre de evaluare clare;

(b) înființarea de unități de gen cu înalți funcționari în ministerele relevante pentru dezvoltarea rurală, susținute prin bugete adecvate, proceduri instituționale, cadre de responsabilitate și mecanisme de coordonare eficiente;

(c) protecția drepturilor femeilor din mediul rural, în special în momentul planificării programelor de dezvoltare rurală legate de eforturile de dezarmare, demobilizare și reintegrare în mediile conflictuale și post conflictuale, în conformitate cu Recomandarea generală nr. 30 (2013) privind femeile aflate în situații de prevenire a conflictelor, conflict și postconflict.

B. Servicii de sănătate publică [articolul 14 alineatul 2 litera b), coroborat cu articolul 12]

37. Accesul la asistență medicală, inclusiv la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, este adeseori extrem de limitat pentru femeile din mediul rural, inclusiv pentru femeile în vârstă și femeile cu dizabilități, din cauza normelor sociale predominante și a atitudinilor patriarhale, alocărilor bugetare insuficiente pentru serviciile de sănătate din mediul rural, a lipsei infrastructurii și personalului instruit, a lipsei de informații privind metodele moderne de contracepție, a distanței, și a lipsei transportului. Lipsa accesului la hrană și nutriție corespunzătoare, la apă potabilă sigură, la salubritate și la instalații de gestionare a deșeurilor conduce la creșterea riscurilor la adresa sănătății. Unele afecțiuni, precum fistula obstetrică, sunt, de asemenea, mai răspândite în rândul femeilor din mediul rural și sunt provocate direct de lipsa accesului la serviciile medicale de urgență capabile să efectueze operații de cezariană și, indirect, sarcină timpurie și malnutriție.

38. Mortalitatea maternă și morbiditatea maternă sunt disproporționat de ridicate în multe zone rurale. Căsătoria timpurie expune fetele din mediul rural la sarcină timpurie și contribuie semnificativ la mortalitatea maternă, în special în țările în curs de dezvoltare. Global, prezența asistentelor la naștere calificate și a unui personal medical calificat este mai scăzută în mediul rural decât în cel urban și duce la asistență medicală prenatală, perinatală și postnatală precară. Există o nevoie neîndeplinită de servicii de planificare familială și de metode de contracepție din cauza sărăciei, a lipsei de informații și a unei disponibilități și accesibilități limitate a serviciilor. Este mult mai probabil ca femeile din mediul rural să recurgă la avort în condiții nesigure decât omoloagele lor din mediul urban, situație care le pune viața în pericol și le compromite sănătatea. Chiar și în țările în care avortul este legal, condițiile restrictive, inclusiv perioadele de așteptare nerezonabile, obstrucționează adesea accesul femeilor din mediul rural. Atunci când avortul este ilegal, impactul asupra sănătății este și mai ridicat.

39. Statele părți trebuie să protejeze dreptul femeilor și fetelor din mediul rural la asistență medicală adecvată și să asigure:

(a) că serviciile și centrele de îngrijire medicală de înaltă calitate sunt accesibile fizic și financiar femeilor din mediul rural, inclusiv femeilor în vârstă, capilor de familie și femeilor cu dizabilități (furnizate gratuit, dacă este necesar), acceptabile din punct de vedere cultural pentru acestea și dotate cu personal medical instruit. Serviciile trebuie să furnizeze: asistență medicală primară, inclusiv planificare familială; acces la contracepție, inclusiv la contracepție de urgență, la avort în condiții sigure și la îngrijire postavort de înaltă calitate, indiferent dacă avortul este sau nu legal; servicii prenatale, perinatale, postnatale și obstetrice; servicii de prevenire și tratament al virusului HIV, inclusiv intervenție de urgență în urma violului; servicii de sănătate mintală; consiliere privind alimentația, hrănirea sugarilor și a copiilor de vârstă mică; servicii de mamografie și alte servicii de examinare ginecologică; prevenirea și tratarea bolilor netransmisibile, precum cancerul; acces la medicamentele esențiale, inclusiv cele pentru reducerea durerii; și îngrijiri paliative;

(b) finanțarea adecvată a sistemelor de sănătate din zonele rurale, în special în ceea ce privește sănătatea și drepturile sexuale și reproductive;

(c) că legile și reglementările care plasează obstacole în calea accesului femeilor din mediul rural la asistență medicală, inclusiv la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, sunt abrogate, în special legile care incriminează sau impun perioade de așteptare sau consimțământul unui terți pentru avort;

(d) monitorizarea sistematică și regulată a stării de sănătate și nutriționale a femeilor însărcinate și a noilor mame, în special a mamelor adolescente, și a sugarilor acestora. În caz de malnutriție sau de lipsă a accesului la apă curată, rațiile alimentare suplimentare și apa potabilă trebuie furnizate sistematic pe toată durata sarcinii și lactației;

(e) că centrele de sănătate rurală dispun de servicii de apă și salubritate adecvate;

(f) că informațiile privind sănătatea publică sunt diseminate la scară largă în limbile și dialectele locale prin diferite mijloace de comunicare, inclusiv în scris, prin ilustrații și verbal, și că includ, *inter alia*, informații cu privire la: igienă; prevenirea bolilor transmisibile, netransmisibile și cu transmitere sexuală; stiluri de viață și nutriție sănătoase; planificarea familială și avantajele amânării momentului primei sarcini; starea de sănătate în timpul sarcinii; alăptarea și impactul acesteia asupra sănătății copiilor și mamei; și necesitatea eliminării violenței împotriva femeilor, inclusiv a violenței sexuale și domestice și a practicilor dăunătoare;

(g) reglementarea efectivă a comercializării înlocuitorilor laptelui matern, precum și punerea în aplicare și monitorizarea Codului internațional de marketing al substitutelor de lapte matern;

(h) formarea adaptată la gen și la cultură a cadrelor medicale comunitare și a însoțitorilor tradiționali la naștere, furnizarea de clinici mobile care oferă servicii de sănătate accesibile în zonele rurale izolate și îmbunătățirea educației în domeniul sănătății pentru comunitățile rurale, inclusiv educație privind drepturile sexuale și reproductive atât ale femeilor, cât și ale bărbaților;

(i) investiții în regimuri comunitare sau microregimuri de asigurări de sănătate pentru a sprijini femeile din mediul rural, inclusiv pe îngrijitori, pentru a-și satisface nevoile în materie de sănătate.

C. Viața economică și socială [articolul 14 alineatul 2 litera c), coroborat cu articolul 11 alineatul 1 litera e), și alineatul 2 litera b) și articolul 13 litera a)]

40. Articolul 14 alineatul 2 litera c) prevede că statele părți se asigură că femeile din mediul rural beneficiază în mod direct de programele de protecție socială. Cu toate acestea, majoritatea femeilor din mediul rural au oportunități limitate pe piața oficială a muncii și este mult mai probabil să desfășoare activități nereglementate de codurile muncii și legislația în materie de asistență socială, legate de munca cu forme legale. Prin urmare, acestea sunt expuse unor riscuri crescute și au nevoie de măsuri de protecție socială care să ia în considerare situația lor.

41. **Pentru a elimina discriminarea femeilor din mediul rural în viața economică și socială, statele părți trebuie:**

(a) să se asigure că femeile din mediul rural care desfășoară muncă neremunerată sau în sectorul informal au acces la protecție socială necontributivă, în conformitate cu Recomandarea generală nr. 16 (1991) privind munca neremunerată a femeilor în întreprinderi familiale rurale și urbane și că persoanele angajate în sectorul formal au acces la prestații de securitate socială contributivă în nume propriu, indiferent de starea lor civilă;

(b) să adopte niveluri minime de protecție socială adaptate la gen pentru a asigura accesul tuturor femeilor din mediul rural la asistență medicală esențială, la centre de îngrijire a copiilor și la securitatea veniturii, în conformitate cu articolul 14 alineatul 2 literele b) și h) și cu Recomandarea privind nivelurile minime de protecție socială, 2012 (nr. 202) a Organizației Internaționale a Muncii.

D. Educație [articolul 14 alineatul 2 litera d), coroborat cu articolul 10 litera a)]

42. Pe plan mondial, femeile și fetele din mediul rural au un nivel scăzut de alfabetizare și sunt dezavantajate în ceea ce privește accesul la educație și formare profesională. Fetele din mediul rural pot fi victime ale căsătoriei timpurii și/sau forțate și se pot confrunta cu acte de hărțuire sexuală și violență în mediul și în afara mediului educațional, ceea ce le-ar putea forța să renunțe la școală. Prezența lor școlară este adesea redusă de sarcini precum munca casnică și îngrijirea, inclusiv gătitul hranei, îngrijirea copiilor, munca la fermă și adusul apei și lemnelor de foc, distanțele lungi de deplasare la școală și lipsa unei ape adecvate, a instalațiilor sanitare și a salubrității în școli, care nu satisfac nevoile fetelor aflate la menstruație. În unele regiuni, elevele și profesorii din școlile de fete se confruntă cu amenințări și atacuri ale celor care se opun educației fetelor.

43. **Statele părți trebuie să protejeze dreptul fetelor și femeilor din mediul rural la educație și să se asigure că:**

(a) educația de înaltă calitate este accesibilă și accesibilă tuturor femeilor și fetelor din mediul rural, inclusiv celor cu dizabilități, prin îmbunătățirea infrastructurilor educaționale din mediul rural, prin creșterea numărului de profesori calificați, inclusiv a femeilor, prin garantarea faptului că educația primară este obligatorie și furnizată gratuit și că educația este oferită în limbile locale și într-un mod adecvat din punct de vedere cultural;

(b) formarea profesională sistematică este prevăzută pentru personalul didactic la toate nivelurile sistemului educațional în ceea ce privește drepturile fetelor și femeilor din mediul rural și necesitatea de a combate stereotipurile discriminatorii bazate pe sex și gen, etnie și alte tipuri care limitează oportunitățile educaționale ale femeilor și fetelor din mediul rural. Programa de învățământ trebuie revizuită pentru a elimina stereotipurile discriminatorii referitoare la rolurile și responsabilitățile femeilor și bărbaților în familie și în societate;

(c) sunt puse în aplicare acțiuni de creștere a gradului de conștientizare pentru a schimba atitudinea negativă față de educație în mediul rural și sunt oferite stimulente pentru a sprijini fetele din mediul rural și părinții acestora în compensarea costurilor directe și indirecte ale educației, inclusiv prin burse și sprijin financiar, împrumuturi și transferuri de numerar, precum și prin asigurarea transportului;

(d) sunt instituite programe, atât în interiorul cât și în afara sistemului școlar, pentru a reduce implicarea fetelor din mediul rural în activități de îngrijire neremunerate, ceea ce constituie o barieră în calea prezenței la școală, precum și pentru a proteja fetele din mediul rural împotriva exploatării prin muncă, împotriva căsătoriei timpurii și/sau forțate și împotriva violenței de gen, inclusiv împotriva violențelor și abuzurilor sexuale;

(e) în cazul în care fetele și profesorii se confruntă cu atacuri din partea celor care se pun educației fetelor, protecția instituțiilor educaționale reprezintă o prioritate pentru forțele de securitate;

(f) fetele și femeile din mediul rural sunt încurajate să aleagă domenii de studiu și cariere netradiționale, precum matematica, informatica, științele naturale și agricole și tehnologia, inclusiv prin consiliere profesională și programe de consiliere academică care pot fi aplicate, de asemenea, activităților microantreprenoriale la nivel local sau comunitar;

(g) fetele însărcinate din școlile rurale nu sunt exmatriculate în timpul sarcinii și li se permite să revină la școală după naștere, și sunt disponibile centre de îngrijire pentru copii și camere pentru alăptare, precum și consiliere privind îngrijirea copiilor și alăptarea;

(h) școlile din zonele rurale dispun de instalații de aprovizionare cu apă adecvate și de latrine separate, sigure și protejate pentru fete și oferă educație igienică și resurse pentru igiena menstruală, acordând o atenție specială fetelor cu dizabilități;

(i) sunt prevăzute programe de alfabetizare adultă pentru femeile din mediul rural;

(j) formarea la locul de muncă este adaptată și orientată către nevoile profesionale ale femeilor din mediul rural, iar femeile din mediul rural au acces

egal la educație tehnică și profesională și la formarea competențelor, precum practicile agricole durabile, sănătatea animalelor și creșterea animalelor îmbunătățită.

44. Pe lângă formare profesională și educație, articolul 14 alineatul 2 litera d) prevede, de asemenea, că femeile din mediul rural pot beneficia de servicii comunitare și de servicii de informare, care joacă un rol important în educația agricultorilor, productivitatea agricolă și autonomia economică a femeilor. Adesea, aceste servicii nu răspund în mod eficient priorităților, capacităților și nevoilor femeilor din mediul rural și nu promovează suficient accesul acestora la cunoștințe tehnice.

45. **Statele părți trebuie să îmbunătățească proiectarea și furnizarea de servicii agricole de înaltă calitate și servicii de consiliere rurală, recunoscând femeile ca agricultori și clienți. Astfel de servicii trebuie să asigure faptul că personalul de informare de sex masculin și de sex feminin și cel al serviciilor de consiliere rurală dețin expertiză în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare de programe adaptate la gen și sunt instruiți în mod regulat în ceea ce privește drepturile femeilor, egalitatea de gen, analiza de gen și programele adaptate la gen. Statele părți trebuie să adopte, să pună în aplicare și să monitorizeze în mod regulat și să evalueze politicile și programele de informare agricolă și de consiliere rurală adaptate la gen-.**

46. **Statele părți trebuie să promoveze reprezentarea femeilor din mediul rural în serviciile de informare agricolă prin angajarea unui număr mai mare de femei ca personal de informare și consiliere și să se asigure că politicile organizaționale sprijină drepturile, nevoile și aspirațiile femeilor. Statele părți trebuie, de asemenea, să crească proporția conținutului educațional oferit prin servicii de informare care să fie relevante pentru femeile din mediul rural prin angajarea mai multor femei de știință în cercetarea agricolă.**

47. **Statele părți trebuie să promoveze în mod specific accesul femeilor din mediul rural la cunoștințe tehnice în ceea ce privește tehnicile de recoltare a alimentelor, conservarea, depozitarea, prelucrarea, ambalarea, comercializarea și spiritul antreprenorial.**

E. Muncă [articolul 14 alineatul 2 litera e), coroborat cu articolul 11]

48. Femeile din mediul rural au posibilități limitate de muncă remunerată și au tendința de a lucra multe ore în locuri de muncă slab calificate, cu fracțiuni de normă, sezoniere, cu locuri de muncă slab plătite sau neremunerate, activități la domiciliu și agricultură de subzistență. Acestea sunt reprezentate în mod disproporționat în sectorul informal, care nu este acoperit de protecția socială. Accesul inegal la oportunitățile de diversificare a venitului are ca rezultat adesea faptul că femeile din mediul rural sunt mai sărace decât bărbații din mediul rural.

49. Femeile din mediul rural sunt suprareprezentate între lucrătorii agricoli în multe regiuni, expunându-le la riscuri sporite pentru sănătate legate de utilizarea necorespunzătoare și extinsă a îngrășămintelor și pesticidelor de către diferiți actori, având ca rezultate boli, decese timpurii, complicații ale sarcinii, tulburări fetale și tulburări fizice și de dezvoltare la sugari și copii. Aceste riscuri sunt agravate de subreprezentarea lor în cooperativele agricole, organizațiile agricultorilor și ale

producătorilor, administrația funciară și organizațiile de lucrători din mediul rural, precum și de accesul limitat la serviciile de informare.

50. Statele părți trebuie să includă în totalitate dreptul la condiții decente de muncă și principiul egalității de remunerare pentru muncă cu valoare egală în cadrele lor juridice și privind politicile, acordând o atenție specială situației și reprezentării forței de muncă a femeilor din mediul rural, în conformitate cu recomandările generale nr. 13 (1989) privind remunerarea egală pentru muncă cu valoare egală și nr. 23.

51. Statele părți trebuie să consolideze economiile rurale locale, inclusiv prin promovarea economiilor sociale și solidarare, și să creeze oportunități de angajare la nivel local și mijloace de trai pentru femeile din mediul rural în contextul dezvoltării durabile. Acestea trebuie să analizeze legile, reglementările și politicile relevante care limitează accesul femeilor din mediul rural la locuri de muncă decente și să elimine practicile care discriminează femeile pe piețele forței de muncă rurale, cum ar fi neangajarea femeilor pentru anumite locuri de muncă.

52. Statele părți trebuie să asigure în continuare drepturile femeilor din mediul rural la muncă prin:

(a) facilitarea tranziției femeilor din mediul rural de la economia informală la cea formală, inclusiv în sectorul agricol, prin punerea în aplicare a Recomandării privind tranziția de la economia informală la economia formală, 2015 (nr. 204) a Organizației Internaționale a Muncii, garantarea oportunităților de asigurare a securității veniturilor și îmbunătățirea mijloacelor de existență;

(b) extinderea oportunităților pentru femeile din mediul rural de a face afaceri și alte activități antreprenoriale, inclusiv prin facilități de microcreditare;

(c) îmbunătățirea condițiilor de muncă din mediul rural, inclusiv prin acordarea de concedii de maternitate plătite; stabilirea venitului de subzistență, cu atenție specială acordată sectorului informal, precum și luarea de măsuri pentru prevenirea hărțuirii sexuale, exploatării și a altor forme de abuz la locul de muncă;

(d) protejarea drepturilor femeilor din mediul rural de a negocia colectiv pentru a asigura condiții de muncă decente;

(e) protejarea sănătății și siguranței la locul de muncă a femeilor din mediul rural prin adoptarea unor măsuri legislative și a altor măsuri care să le protejeze împotriva expunerii la substanțe chimice dăunătoare. Acestea ar trebui să primească informații cu privire la efectele asupra sănătății și mediului ale utilizării și expunerii la substanțe chimice, în special la substanțe chimice periculoase, pesticide și alte produse utilizate în agricultură, în industrii extractive și în alte industrii. Statele părți trebuie să elaboreze și să pună în aplicare programe de creștere a gradului de conștientizare al publicului cu privire la aceste efecte și la alternative și să se asigure că utilizarea, depozitarea sau eliminarea materialelor sau substanțelor periculoase nu are loc fără consimțământul explicit al femeilor din mediul rural și al comunităților acestora;

(f) asigurarea asistenței sociale pentru femeile din mediul rural, inclusiv în caz de boală sau invaliditate;

(g) promovarea unui angajament activ și efectiv al femeilor din mediul rural în calitate de producători, antreprenori, furnizori, lucrători și consumatori în lanțurile și piețele de valori locale și globale, inclusiv prin promovarea dezvoltării capacităților în ceea ce privește asigurarea calității și standardele și achizițiile publice;

(h) furnizarea de servicii de îngrijire a copiilor și alte servicii de îngrijire în zonele rurale, inclusiv prin servicii solidare și de îngrijire la nivel comunitar, pentru a ușura povara femeilor din mediul rural în ceea ce privește munca neremunerată, pentru a facilita angajarea acestora în muncă remunerată și pentru a le permite să alăpteze în timpul orelor de lucru;

(i) conceperea și punerea în aplicare de măsuri specifice pentru promovarea angajării femeilor din mediul rural în localitățile lor, în special prin crearea de activități generatoare de venituri.

F. Viața politică și publică [articolul 14 alineatul 2 litera a) și alineatul 2 litera f), coroborat cu articolul 7]

53. Femeile din mediul rural au dreptul de a participa la luarea deciziilor la toate nivelurile și la discuții la nivel comunitar cu autoritățile superioare, însă nu sunt reprezentate în mod adecvat în calitate de funcționari aleși, în calitate de funcționari publici, în serviciile de informare rurală și în serviciile de gestionare a apei, forestiere sau piscicole, în cooperative și în consiliile comunităților sau consiliile persoanelor vârstnice. Participarea lor limitată s-ar putea datora lipsei de educație, constrângeri lingvistice și de alfabetizare, mobilității limitate și transporturilor, preocupărilor legate de conflicte și securitate, normelor și stereotipurilor de gen discriminatorii, precum și lipsei de timp din cauza îngrijirii copiilor, a sarcinii de a aduce apă și a altor responsabilități. Cunoașterea limitată a procedurilor juridice, politice și instituționale relevante poate, de asemenea, limita participarea efectivă a acestora la procesele decizionale.

54. Pentru a asigura participarea activă, liberă, efectivă, semnificativă și informată a femeilor din mediul rural la viața politică și publică și la toate nivelurile decizionale, statele părți trebuie să pună în aplicare recomandările generale nr. 23 și 25, în special:

(a) să stabilească cote și ținte pentru reprezentarea femeilor din mediul rural în pozițiile decizionale, în special în parlamentele și organele de guvernanță la toate nivelurile, inclusiv în organele de guvernanță a terenurilor, pădurilor, pescuitului și resurselor hidrologice, precum și în managementul resurselor naturale. În acest sens, trebuie stabilite obiective și termene clare pentru a realiza egalitatea în fapt între femei și bărbați;

(b) să se asigure că femeile din mediul rural și organizațiile acestora pot influența formularea, punerea în aplicare și monitorizarea de politici la toate nivelurile și în toate domeniile care le afectează, inclusiv prin participarea în cadrul partidelor politice și organismelor locale și autonome, cum ar fi consiliile comunităților și cele ale satelor. Statele părți trebuie să elaboreze și să pună în aplicare instrumente de monitorizare a participării femeilor din mediul rural în cadrul tuturor entităților publice pentru a eradică discriminarea;

(c) să abordeze relațiile de putere inegale între femei și bărbați, inclusiv în ceea ce privește procesele decizionale și politice la nivel comunitar, și să înlăture obstacolele din calea participării femeilor din mediul rural la viața comunității prin instituirea unor structuri decizionale rurale eficiente și adaptate la gen. Statele părți trebuie să elaboreze planuri de acțiune care să abordeze barierele practice din calea participării femeilor din mediul rural la viața comunității și să pună în aplicare campanii de sensibilizare cu privire la importanța participării acestora la procesul decizional comunitar;

(d) să asigure participarea femeilor din mediul rural la dezvoltarea și punerea în aplicare a tuturor strategiilor agricole și de dezvoltare rurală și să se asigure că pot participa efectiv la planificarea și luarea deciziilor referitoare la infrastructura și serviciile rurale, inclusiv la cele legate de resursele hidrologice, salubritate, transport și energie, precum și la cooperativele agricole, organizațiile de producători, organizațiile de lucrători din mediul rural, grupurile de întrajutorare și entitățile agroalimentare. Femeile din mediul rural și reprezentantele acestora trebuie să poată participa direct la evaluarea, analizarea, planificarea, proiectarea, bugetarea, finanțarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea tuturor strategiilor agricole și de dezvoltare rurală;

(e) să se asigure că proiectele de dezvoltare rurală sunt implementate numai după realizarea evaluărilor participative de gen și de impact asupra mediului, cu participarea deplină a femeilor din mediul rural și după obținerea consimțământului lor liber, prealabil și informat. Rezultatele evaluărilor participative sunt considerate criterii fundamentale pentru luarea oricărei decizii cu privire la implementarea unor astfel de proiecte. Trebuie luate măsuri eficiente pentru a atenua posibilele efecte negative asupra mediului și asupra sexelor;

(f) în cazul statelor părți aflate în situații de conflict sau postconflict, să asigure participarea femeilor din mediul rural în calitate de factori de decizie la eforturile și procesele de consolidare a păcii, în conformitate cu recomandarea generală nr. 30.

G. Terenuri și resurse naturale [articolul 14 alineatul 2 litera g), coroborat cu articolul 13]

55. Femeile din mediul rural au adesea drepturi limitate asupra terenurilor și resurselor naturale. În multe regiuni, acestea suferă de discriminări în ceea ce privește drepturile funciare, inclusiv în ceea ce privește terenurile comunale, controlate în mare măsură de bărbați.

1. Terenuri și resurse naturale

56. Comitetul consideră drepturile femeilor din mediul rural asupra terenurilor, resurselor naturale, inclusiv asupra resurselor hidrologice, semințelor și pădurilor, precum și asupra pescuitului ca fiind drepturi ale omului fundamentale. Printre barierele care îi împiedică să beneficieze de aceste drepturi se numără adeseori legi discriminatorii, lipsa armonizării legilor și punerea lor ineficientă în aplicare la nivel național și local, precum și atitudinile și practicile culturale discriminatorii.

57. Statele părți trebuie să ia toate măsurile necesare, inclusiv măsuri speciale temporare, pentru a asigura egalitatea în fapt a femeilor din mediul rural în ceea ce privește terenurile și resursele naturale, să elaboreze și să pună în aplicare o strategie cuprinzătoare de combatere a stereotipurilor, atitudinilor și practicilor discriminatorii care le afectează drepturile la terenuri și resurse naturale.

58. Statele părți trebuie să acorde o atenție specială sistemelor cutumiare, care guvernează adesea managementul, administrarea și transferul terenurilor, în special în zonele rurale, și să se asigure că acestea nu discriminează femeile din mediul rural. Acestea ar trebui să ridice gradul de conștientizare cu privire la drepturile femeilor din mediul rural de a deține terenuri, resurse hidrologice și alte resurse naturale în rândul liderilor tradiționali, religioși și cutumiari, al parlamentarilor, justiției, avocaților, autorităților de aplicare a legii, al administratorilor funciari, al presei și al altor actori relevanți.

59. Statele părți trebuie să se asigure că legislația garantează drepturile femeilor din mediul rural la terenuri, resurse hidrologice și alte resurse naturale în mod egal cu bărbații, indiferent de statutul lor civil și conjugal sau al unui tutore sau garant de sex masculin, și că acestea au capacitate juridică deplină. Trebuie să se asigure că femeile indigene din zonele rurale au acces egal cu bărbații indigeni la proprietate, posesie și control asupra terenurilor, resurselor hidrologice, pădurilor, pescuitului, acvaculturii și altor resurse deținute în mod tradițional, ocupate sau altfel utilizate sau obținute, inclusiv protejându-le împotriva discriminării și deposedării de bunuri. În plus, statele părți trebuie:

(a) să promoveze accesul femeilor din mediul rural la cooperativele agricole și participarea semnificativă la acestea, în cadrul cărora femeile pot fi membre sau asociate unice;

(b) să consolideze rolul femeilor din mediul rural în domeniul pescuitului și acvaculturii, precum și cunoștințele acestora cu privire la utilizarea durabilă a resurselor piscicole și să promoveze accesul acestora la păduri și la resurse forestiere durabile, inclusiv accesul în condiții de siguranță la lemne de foc și resurse forestiere nelemnoase;

(c) să consolideze instituțiile și mecanismele cutumiare și statutare pentru a apăra sau proteja drepturile femeilor la terenuri, resurse hidrologice și alte resurse naturale, inclusiv servicii comunitare de asistență juridică.

2. Politicile agricole și funciare și agricultura ecologică

60. Consecințele agriculturii industriale au fost adeseori în detrimentul agricultoarelor din mediul rural și au inclus degradarea și eroziunea solului, secarea apelor și utilizarea culturilor comerciale în detrimentul culturilor alimentare locale. Utilizarea controversată a organismelor modificate genetic și brevetarea culturilor modificate genetic sunt, de asemenea, legate de creșterea industrializării agricole. Cu toate acestea, femeile din mediul rural desfășoară mai adesea practici agricole ecologice și durabile.

61. Crizele alimentare, energetice, financiare și ecologice globale au dus la creșterea vânzării și închirierii terenurilor deținute de stat sau de alți actori investitori locali, naționali și străini. Astfel de acorduri, adeseori însoțite de expropriieri, au pus femeile din mediul rural în pericol de evacuare forțată și sărăcie sporită și au redus și mai mult accesul și controlul acestora asupra terenurilor,

teritoriilor și resurselor naturale, cum ar fi apa, lemnul de foc și plantele medicinale. Strămutările afectează negativ femeile din mediul rural în mai multe moduri și, adeseori, acestea suferă de violență de gen, în acest context.

62. Statele părți trebuie să pună în aplicare politici agricole care să sprijine agricultoarele din mediul rural, să recunoască și să protejeze bunurile comune naturale, să promoveze agricultura ecologică și să protejeze femeile din mediul rural împotriva pesticidelor și îngrășămintelor dăunătoare. Trebuie să se asigure că femeile din mediul rural au acces efectiv la resursele agricole, inclusiv la semințe, unelte, cunoștințe și informații de înaltă calitate, precum și la echipamente și resurse pentru agricultura ecologică. În plus, statele părți trebuie:

(a) să respecte și să protejeze cunoștințele agricole tradiționale și ecologice ale femeilor din mediul rural, în special dreptul femeilor de a păstra, utiliza și face schimb de semințe tradiționale și indigene;

(b) să protejeze și să conserve speciile și soiurile de plante indigene și endemice care reprezintă o sursă de hrană și medicație, și să împiedice brevetarea de către societățile naționale și transnaționale, în măsura în care acestea amenință drepturile femeilor din mediul rural. Statele părți trebuie să interzică cerințele contractuale privind cumpărarea obligatorie de plante producătoare de semințe ale căror semințe sunt sterile („semințe Terminator”), care împiedică femeile din mediul rural să păstreze semințele fertile;

(c) să se asigure că achizițiile de terenuri, inclusiv contractele de închiriere de terenuri, nu încalcă drepturile femeilor din mediul rural și nu au ca rezultat evacuarea forțată, și să protejeze femeile din mediul rural față de impactul negativ al achiziționării de terenuri de către companiile naționale și transnaționale, proiectele de dezvoltare, industriile extractive și megaproiectele;

(d) să obțină consimțământul liber și informat al femeilor din mediul rural înainte de aprobarea oricărei achiziții sau a oricărui proiect care afectează terenuri sau teritorii și resurse rurale, inclusiv a celor care privesc închirierea și vânzarea de terenuri, exproprierea și relocarea terenurilor. Atunci când astfel de achiziții de terenuri au loc, acestea trebuie să fie conforme cu standardele internaționale, iar femeile din mediul rural trebuie să fie compensate în mod adecvat;

(e) să adopte și să aplice efectiv legi și politici care să limiteze cantitatea și calitatea terenurilor rurale oferite spre vânzare sau închiriere către state terțe sau companii.

3. Alimentație și nutriție

63. Femeile din mediul rural au un rol esențial pentru asigurarea securității alimentare, reducerea sărăciei, malnutriției și foametei și pentru promovarea dezvoltării rurale, însă contribuția lor este adesea neremunerată, nerecunoscută și susținută insuficient. Femeile din mediul rural se numără printre cele mai afectate de insecuritatea alimentară, sunt expuse volatilității prețurilor la alimente, malnutriției și foametei și este probabil să sufere atunci când prețurile alimentelor cresc (a se vedea [A/HRC/22/50](#)).

64. Statele părți trebuie să asigure realizarea dreptului la hrană și nutriție al femeilor din mediul rural în cadrul suveranității alimentare și să se asigure că au autoritatea de a gestiona și controla resursele naturale.

65. Statele părți trebuie să acorde o atenție deosebită nevoilor nutriționale ale femeilor din mediul rural, în special ale femeilor însărcinate și ale celor care alăptează, instituind politici eficiente care să asigure accesul femeilor din mediul rural la hrană și nutriție adecvate, luând în considerare Orientările voluntare pentru sprijinirea realizării progresive a dreptului la o alimentație adecvată în contextul securității alimentare naționale.

66. Statele părți trebuie să adopte legi, politici și măsuri pentru a promova și proteja diferitele metode și produse agricole locale ale femeilor din mediul rural și accesul acestora la piețe. Trebuie să asigure diversitatea culturilor și a resurselor medicinale pentru a îmbunătăți securitatea alimentară și sănătatea femeilor din mediul rural, precum și accesul la efectivele de animale.

4. Servicii financiare, inclusiv credite agricole, împrumuturi și asigurări

67. Accesul la serviciile financiare în condiții echitabile este esențial pentru dezvoltarea întreprinderilor femeilor din mediul rural și pentru strategiile lor generatoare de venituri și de subzistență ca producători și antreprenori. Printre constrângerile legate de accesul femeilor la serviciile financiare se numără: barierele juridice și politice, care pot să nu permită femeilor să solicite credite în nume propriu; atitudinile discriminatorii care împiedică femeile să dețină conturi bancare sau să încheie contracte fără consimțământul unei rude de sex masculin; și solicitările de garanții suplimentare, de care femeile din mediul rural ar putea să nu dispună.

68. Statele părți trebuie să promoveze tranziția către servicii financiare formale și să asigure accesul femeilor din mediul rural la credite, împrumuturi, economii matrimoniale, asigurări și servicii de plată interne, pe baza egalității cu bărbații din mediul rural, și să promoveze aptitudinile economice, financiare și de afaceri ale acestora. Statele părți trebuie să se asigure că femeile din mediul rural au acces egal la:

(a) servicii financiare gestionate de comunitate și servicii financiare mobile, care trebuie să răspundă nevoilor femeilor din mediul rural, de exemplu prin acordarea de împrumuturi femeilor care ar putea să nu dispună de garanții suplimentare, prin utilizarea unor practici bancare simplificate, la preț scăzut și prin facilitarea accesului femeilor din mediul rural la prestatorii de servicii financiare formale;

(b) informații privind serviciile și facilitățile financiare;

(c) programe de consolidare a competențelor financiare, utilizând metode inovatoare care să ia în considerare problemele legate de analfabetism.

69. Statele părți trebuie să se asigure că serviciile financiare, inclusiv creditele și împrumuturile, includ mecanisme adaptate la gen și că femeile din mediul rural nu sunt refuzate pe motiv că nu au un garant de sex masculin. Procedurile de înregistrare trebuie adaptate provocărilor momentului și provocărilor de mobilitate cu care se confruntă multe femei din mediul rural. Creditele și împrumuturile agricole trebuie să țină cont de natura nedenaturată a micilor exploatații deținute de multe dintre femeile agricole, astfel încât femeile din

mediul rural care s-ar putea să nu dețină drepturi de folosință oficiale asupra terenurilor să aibă acces la acestea.

5. Piețe și circuite comerciale

70. Pentru ca fermierii și producătorii din mediul rural să își vândă bunurile și să producă cu succes, aceștia trebuie să aibă acces la piețe și la circuite comerciale și să dezvolte aptitudini comerciale eficiente. Cu toate acestea, discriminarea publică și privată, precum și limitarea mobilității și timpului pot face ca femeile din mediul rural să fie excluse de la utilizarea circuitelor comerciale și a lanțurilor de aprovizionare. Femeile din mediul rural tind de asemenea să fie subreprezentate în comitetele de piață și au adesea prea puține contribuții la proiectarea, crearea, utilizarea și modernizarea circuitelor comerciale locale.

71. Statele părți trebuie să se asigure că femeile din mediul rural au acces la piețe și la circuitele comerciale și că, în calitate de agricultoare și producătoare, sunt consultate în mod explicit cu privire la problemele lor privind accesul la piețe și utilizarea eficientă a acestora, astfel încât circuitele comerciale să răspundă mai bine la nevoile lor. Statele părți trebuie, de asemenea, să încerce să le îmbunătățească aptitudinile comerciale și competențele pe care acestea le au pentru a aduce o valoare adăugată produselor lor, inclusiv prin activități de informare țintite.

72. Statele trebuie, de asemenea, să dezvolte programe specifice de sprijin și de informare în privința agriculturii, precum și servicii de consiliere pentru a promova competențele economice și antreprenoriale ale femeilor din mediul rural și pentru a le îmbunătăți capacitatea de a obține acces la piețe și lanțuri valorice.

6. Tehnologia

73. Reducerea timpului de lucru și a efortului femeilor din mediul rural prin infrastructură și inovații tehnologice este în mod special vitală. În acest sens, acestea au nevoie de tehnologii agricole, de irigare și de colectare a apei și de echipamente agricole care permit economisirea mâinii de lucru. În plus, accesul femeilor din mediul rural la tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) și la rețelele mobile este la fel de important precum îmbunătățirea aptitudinilor comerciale și a altor aptitudini.

74. Statele părți trebuie să se asigure că tehnologia care permite economisirea mâinii de lucru și ecologică, inclusiv tehnologiile agricole, de irigare și de colectare a apei, precum și tehnologiile prin care se reduce sarcina muncii interne și de producție neremunerate sunt disponibile și accesibile femeilor din mediul rural, și să creeze medii care să permită accesul acestora la tehnologie, inclusiv la TIC, în mediul rural. Femeile din mediul rural trebuie consultate în dezvoltarea unei astfel de tehnologii, iar accesul acestora la astfel de soluții tehnologice inovatoare ar trebui promovat.

7. Tehnologia informației și comunicațiilor

75. TIC (inclusiv radioul, televiziunea, telefoanele mobile, computerele și Internetul) joacă un rol important în asigurarea autonomiei femeilor și fetelor din mediul rural, conectându-le la restul lumii și oferindu-le acces facil la informație și

educație. Diversele forme ale tehnologiei pot satisface o diversitate de nevoi, de la aderarea la comunități on-line la avantajele învățării la distanță. Cu toate acestea, femeile și fetele din mediul rural sunt afectate în mod disproporționat de diferențele de gen în ceea ce privește accesul la TIC, care reprezintă o dimensiune importantă a fracturii digitale. În cazul femeilor și fetelor din mediul rural, sărăcia, izolarea geografică, barierele lingvistice, lipsa competențelor informatice și stereotipurile de gen discriminatorii pot împiedica accesul la TIC.

76. Statele părți trebuie să adopte măsuri care să promoveze egalitatea de gen în sectorul TIC și să îmbunătățească accesul femeilor și fetelor din mediul rural la TIC, precum și să dezvolte sau să extindă inițiative pentru ale crește competențele în materie de TIC, de exemplu prin dezvoltarea unor centre de cunoaștere la nivel de sat sau de comunitate. Statele părți trebuie, de asemenea, să aibă în vedere creșterea gradului de conștientizare al publicului și formarea prin intermediul tehnologiei telefoanelor mobile, care are potențialul de a-și găsi calea către femeile și fetele din mediul rural.

8. Reforma funciară și agrară, achiziționarea și relocarea terenurilor

77. Reformele funciare și agrare adesea nu țin seama de femeile din mediul rural și nu sunt implementate într-un mod adaptat la gen. Politicile de reformă funciară dau dovadă uneori de sexism, cum ar fi înregistrarea terenurilor numai pe numele bărbaților, efectuarea de plăți compensatorii în principal în numele acestora sau compensarea pentru restricțiile în utilizarea terenurilor (care au ca rezultat pierderea terenului, pierderea dreptului de folosință și pierderea valorii terenului) doar pe baza activităților bărbaților.

78. Statele părți trebuie să acorde prioritate drepturilor egale ale femeilor din mediul rural asupra terenurilor atunci când aplică reforme funciare și agrare și să considere această prioritate un obiectiv specific și central al reformei funciare. Acestea trebuie:

(a) să se asigure că programele de reformă funciară și agrară integrează obiective, ținte și măsuri specifice fiecărui sex și să promoveze atât egalitatea formală, cât și egalitatea în fapt, de exemplu prin emiterea de titluri comune, și solicitarea consimțământului soției pentru vânzarea sau ipoteca unui teren deținut în comun sau pentru efectuarea de tranzacții financiare legate de teren;

(b) să recunoască și să includă drepturile egale ale femeilor din mediul rural de a deține terenuri în orice sistem de distribuție, înregistrare, atribuire sau certificare funciară;

(c) să recunoască și să examineze în mod oficial legile, tradițiile, obiceiurile și sistemele de proprietate funciară ale femeilor indigene, în scopul eliminării prevederilor discriminatorii;

(d) să elaboreze și să pună în aplicare măsuri, inclusiv măsuri speciale temporare, care să permită femeilor din mediul rural să beneficieze de distribuția, închirierea sau utilizarea publică a terenurilor, a corpurilor de apă, a pescăriilor și a pădurilor, precum și de politicile de reformă agrară, de investițiile rurale și de managementul resurselor naturale în mediul rural. Femeile rurale care nu dețin teren trebuie să aibă prioritate în alocarea terenurilor publice, a zonelor de pescuit și a pădurilor.

H. Condiții de viață convenabile [articolul 14 alineatul 2 litera h)]

1. Locuințe

79. Dreptul la locuințe adecvate este deosebit de important în mediul rural, unde infrastructura și serviciile de bază sunt adesea inaccesibile sau de proastă calitate. Multe dintre măsurile care protejează drepturile femeilor din mediul rural asupra terenurilor (de exemplu, recunoașterea capacității juridice a femeilor, recunoașterea siguranței dreptului de posesiune și eliminarea discriminării femeilor în înregistrarea și atribuirea de titluri) pot fi aplicate pentru a le proteja dreptul la locuințe adecvate (a se vedea [A/HRC/19/53](#)). Cu toate acestea, pot fi luate măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți condițiile habitatului rural dintr-o perspectivă adaptată la gen.

80. Statele părți trebuie să abordeze problema locuințelor ca parte a întregii dezvoltări rurale și să se asigure că măsurile sunt elaborate în consultare cu femeile din mediul rural. Statele părți trebuie să îmbunătățească calitatea habitatului rural prin elaborarea și punerea în aplicare a unor politici și programe specifice care să țină seama de nevoile specifice ale femeilor din mediul rural. Aceste eforturi trebuie depuse în conformitate cu standardele internaționale privind dreptul la o locuință, inclusiv cu principiile și orientările de bază privind evacuările și strămutările legate de dezvoltare ([A/HRC/4/18](#), anexa I), și trebuie să conțină măsuri ferme pentru a proteja în mod efectiv femeile din mediul rural împotriva evacuărilor forțate din partea actorilor statali și nestatali.

2. Apă, salubritate și energie

81. Drepturile femeilor și fetelor din mediul rural la apă și salubritate nu sunt doar drepturi esențiale în sine, ci sunt și cheia pentru realizarea unei game largi de alte drepturi, inclusiv cele la sănătate, la hrană, la educație și la participare.

82. Femeile și fetele din mediul rural se numără printre cele mai afectate de deficitul de apă, o situație care este agravată de accesul inegal la resurse naturale și lipsa infrastructurii și a serviciilor. Femeile și fetele din mediul rural sunt adesea obligate să meargă pe distanțe lungi pentru a aduce apă, expunându-le uneori unui risc sporit de violențe și agresiuni sexuale. Din cauza infrastructurii și serviciilor rurale de slabă calitate în multe regiuni, femeile din mediul rural petrec adesea patru până la cinci ore pe zi (sau mai mult) colectând apă din surse uneori de calitate inferioară, transportând recipiente grele și suferind probleme fizice acute, precum și boli cauzate de utilizarea unor surse de apă nesigure. Există diverse forme de tehnologie ieftină și eficientă care ar putea ușura povara pe care o suportă, inclusiv tehnologia de foraj, sistemele de extracție a apei, tehnologia de reutilizare a apei menajere, tehnologia de irigare care permite economisirea mâinii de lucru, colectarea apei de ploaie și sistemele de tratare și purificare a apei menajere.

83. În lipsa toaletelor sau latrinelor, femeile și fetele din mediul rural trebuie, de asemenea, să meargă pe distanțe lungi în căutarea unui loc privat. Lipsa unei salubrități adecvate le sporește de asemenea riscul de îmbolnăvire. Pentru a remedia această situație, femeile și fetele din mediul rural trebuie să aibă acces fizic și economic la o salubritate care să fie sigură, igienică, sigură și acceptabilă din punct de vedere social și cultural.

84. Accesul femeilor din mediul rural la electricitate și alte forme de energie este adeseori limitat. Responsabilitatea colectării și utilizării biomasei pentru producția de energie, precum și riscurile asociate la adresa sănătății și securității, revine în principal femeilor și fetelor. Acestea sunt în mod tradițional responsabile pentru îndeplinirea cerințelor în materie de energie casnică și, în calitate de principale consumatoare de energie la nivel de gospodărie, sunt, de asemenea, mai direct afectate de creșterea costurilor sau de deficitul de resurse. Deși articolul 14 alineatul 2 litera h) face trimitere în mod specific la electricitate, este important să se recunoască faptul că femeile din mediul rural pot avea și alte nevoi în materie de energie, de exemplu pentru gătit, încălzire, răcire și transport.

85. Statele părți trebuie să se asigure că femeile din mediul rural au acces la servicii esențiale și bunuri publice, inclusiv:

(a) apă suficientă, sigură, acceptabilă și accesibilă fizic și accesibilă din punct de vedere financiar, pentru uz personal și intern, precum și pentru irigații;

(b) salubritate și igienă adecvate, permițând femeilor și fetelor să își gestioneze igiena menstruală și să aibă acces la absorbante sanitare;

(c) surse de energie durabile și regenerabile, extinderea serviciilor în rețea în mediul rural și dezvoltarea energiei solare și a altor surse de energie durabilă cu tehnologii cu costuri reduse.

3. Transport

86. Transportul și accesul la infrastructura rutieră creează dificultăți semnificative pentru femeile din mediul rural și au impact asupra exercitării de către acestea a diverselor drepturi, inclusiv asupra accesului la educație, oportunităților de mijloace de existență și asistenței medicale. Distanța geografică, terenul inospitalier, lipsa infrastructurii și a accesului la transportul public pot limita mobilitatea zilnică. Chiar și atunci când sunt disponibile alternative de transport în mediul rural, costurile asociate deplasărilor sau riscurile de hărțuire și violențe sexuale pot avea un efect puternic descurajant pentru ca femeile din mediul rural să le utilizeze. Prin urmare, acestea petrec adesea ore lungi deplasându-se pe jos, ceea ce creează alte probleme pentru acestea, din punct de vedere al reducerii timpului liber la dispoziția lor și al riscurilor la adresa sănătății și securității.

87. Statele părți trebuie să analizeze cererile de servicii de transport diferențiate pe criterii de gen în mediul rural, să se asigure că politicile și programele din sectorul transporturilor reflectă nevoile de mobilitate ale femeilor din mediul rural și să le ofere mijloace de transport sigure, la un cost rezonabil și accesibile.

I. Femeile din mediul rural din țările dezvoltate

88. Femeile din mediul rural din țările dezvoltate și în curs de dezvoltare se confruntă adeseori cu provocări similare în ceea ce privește sărăcia și excluderea și pot avea nevoi similare în ceea ce privește servicii accesibile, protecție socială și autonomie economică. La fel ca în multe țări în curs de dezvoltare, economiile rurale din țările dezvoltate tind să favorizeze bărbații, iar politicile de dezvoltare rurală din țările dezvoltate pot, uneori, să nu acorde suficientă atenție nevoilor și drepturilor femeilor. Femeile din mediul rural din țările dezvoltate (și din țările în curs de

dezvoltare) continuă să aibă nevoie de politici și programe țintite care să promoveze și să garanteze exercitarea drepturilor lor. Multe dintre recomandările făcute în secțiunile precedente vor fi relevante pentru situația femeilor din mediul rural care trăiesc în țările dezvoltate. Cu toate acestea, există aspecte unice care merită o atenție specială.

89. De exemplu, multe femei migrante care lucrează în țările dezvoltate sunt angajate în agricultură și se confruntă adesea cu încălcări grave ale drepturilor omului, inclusiv cu acte de violență, exploatare și refuzul accesului la servicii, inclusiv la asistență medicală. În plus, trecerea la agricultura industrială în multe țări dezvoltate a avut tendința de a marginaliza micii agricultori, având un impact disproporționat asupra femeilor din mediul rural. Prin urmare, este necesar să se faciliteze și să se sprijine programe de dezvoltare agricolă alternative și adaptate la gen, care să permită femeilor mici producători să participe și să beneficieze de agricultură și dezvoltarea rurală. În plus, deși comunitățile rurale din țările dezvoltate ar putea fi adeseori bine conectate la serviciile sociale și ar putea avea acces la infrastructurile de transport, apă, salubritate, tehnologie, educație și la sistemele de asistență medicală, printre altele, situația nu este egală în toate comunitățile rurale. În multe locuri, un astfel de acces lipsește în mod evident, iar femeile care trăiesc în aceste comunități rurale se confruntă nu doar cu privarea de astfel de drepturi, ci și cu o povară sporită a activității de îngrijire, drept rezultat. Acest lucru este valabil în special în comunitățile rurale periferice sau îndepărtate, inclusiv în cele indigene, care sunt izolate și care tind să aibă niveluri mai ridicate de sărăcie.

90. **Statele părți trebuie să asigure punerea în aplicare a recomandării generale nr. 26 (2008) privind lucrătoarele migrante, acordând o atenție specială femeilor din mediul rural care muncesc ca lucrătoare sezoniere în agricultură. În acest sens, trebuie să asigure protecția juridică a drepturilor lucrătoarelor migrante din mediul rural și accesul la măsuri reparatorii, protejând atât femeile din mediul rural migrante care au acte de identitate, cât și pe cele care nu au acte de identitate, împotriva discriminării sau a exploatării și abuzurilor bazate pe criteriile de gen.**

91. Prin urmare, este necesar să se faciliteze și să se sprijine programe de dezvoltare agricolă alternative și adaptate la gen, care să permită femeilor mici producători să participe la și să beneficieze de agricultură și dezvoltarea rurală. Aceste programe ar trebui să sprijine fermele și femeile conduse de femei ca agricultori și să promoveze practicile agricole tradiționale ale femeilor.

92. **Statele părți trebuie să îmbunătățească condițiile de viață ale femeilor din mediul rural, în special ale celor indigene, care locuiesc în regiuni periferice, care tind să fie mai sărace, mai izolate și mai puțin conectate la serviciile sociale. Trebuie să acorde prioritate dezvoltării acestor comunități rurale, implicând femeile locale în elaborarea și implementarea planurilor de dezvoltare rurală.**

V. Date privind situația femeilor din mediul rural

93. O provocare fundamentală pentru punerea în aplicare a articolului 14 este lipsa generală de date dezagregate privind situația femeilor din mediul rural, ceea ce împiedică monitorizarea și aplicarea adecvată a drepturilor acestora în temeiul Convenției.

94. Statele părți trebuie să colecteze, să analizeze, să utilizeze și să disemineze date privind situația femeilor din mediul rural, defalcate pe sex, vârstă, locație geografică, dizabilități și statut socioeconomic, minoritar sau de alt tip. Aceste date, inclusiv pentru indicatorii obiectivelor de dezvoltare durabilă, trebuie utilizate pentru a informa și elabora măsuri, inclusiv măsuri speciale temporare, destinate atingerii egalității în fapt pentru femeile din mediul rural în toate sferele vieții. Aceste date trebuie, de asemenea, să includă informații cu privire la situația femeilor din mediul rural, inclusiv cu privire la anumite grupuri de femei din mediul rural care se confruntă cu forme de discriminare intersectată și cu obstacole specifice în ceea ce privește accesul la drepturile lor.

VI. Rezerve și declarații

95. Rezervele față de orice articol din Convenție, în special articolul 2 litera f), articolul 5 litera a), articolele 7, 9 și 14-16, pot avea un impact disproporționat asupra femeilor din mediul rural. Printre exemple se numără rezervele care limitează sau le afectează în alt mod capacitatea de a beneficia de dreptul la locuințe, terenuri și proprietăți, precum cele legate de succesiuni și moșteniri, precum și rezervele care le limitează dreptul la participare politică.

96. Statele părți care au exprimat rezerve trebuie să furnizeze Comitetului informații în rapoartele periodice privind efectele specifice ale acestor rezerve asupra exercitării de către femeile din mediul rural a drepturilor lor, astfel cum se prevede în Convenție, și să indice măsurile luate pentru a menține aceste rezerve sub control, în vederea retragerii lor cât mai curând posibil.

D. Diseminare și raportare

97. Comitetul încurajează statele părți să traducă prezenta recomandare generală în limbile naționale și locale, inclusiv în limbile indigene și ale minorităților, și să o disemineze la scară largă tuturor filialelor administrației publice, societății civile, presei, instituțiilor academice și organizațiilor de femei, inclusiv organizațiilor de femei din mediul rural. Comitetul recomandă ca, la elaborarea rapoartelor periodice, în special în ceea ce privește articolul 14, statele părți să se consulte cu grupurile de femei din mediul rural, inclusiv cu organizațiile agricultorilor, cu colectivitățile de producători și cu cooperativele din mediul rural.